

Politisk notat Fra Norske Fag- og Friskolers Landsforbund

11.09.2020

Sikre økonomiske rammer

De frittstående skolene utgjør en viktig del av utdanningstilbudet og trenger forutsigbarhet og trygghet i finansieringen for å utgjøre gode skoletilbud og også være ansvarlige arbeidsgivere. I dag er det mange av Norske Fag- og Friskolers Forbunds medlemsskoler som stadig opplever usikkerhet for videre drift.

I Granavolden-plattformen skriver regjeringen at de vil legge til rette for at friskolene har mulighet til å gi undervisning av samme kvalitet som den offentlige skolen. Dette avhenger i stor grad av finansieringen av skolene.

Over flere år har friskoleorganisasjonene jobbet for å få tilskudd til **kapitalkostnader**. Dette er i hovedsak kostnader skolene har i forbindelse med å eie eller å leie bygg og utgjør for mange skoler en stor utgiftspost. Når tilskuddsgrunnlaget for friskolene beregnes, blir ikke disse kostnadene ved skoledrift tatt med. Kapitaltilskuddet må økes kraftig for å bli et reelt tilskudd til husleie og vedlikehold av bygg. I Granavolden-plattformen slås det fast at regjeringen vil øke kapitaltilskuddet til friskolene. Dette er en relativt beskjeden målsetning. Allikevel har det til nå ikke gitt reelle resultater. Manglende kapitaltilskudd gjør at mange av friskolene, driver under svært krevende økonomiske betingelser.

Friskolene og kap.4-skolene er i dag pålagt å rapportere elevtall to ganger i året (1.oktober og 1.april) og får utbetalt statstilskudd basert på disse innrapporteringene. NFFL mener at **elevrapporteringen 1.april må fjernes** fordi den rammer spesielt elever som har utfordringer av alvorlig karakter. Dette er elever som ofte har problemer med å dokumentere fraværet sitt og som trenger spesiell oppfølging. Et eksempel er de som har kort botid og ikke forstår det norske systemet, eller de som ikke har fått en endelig diagnose. Mange som ikke har funnet seg til rette i den offentlige skolen, søker seg nettopp til en friskole. Det er urimelig for elevenes situasjon at friskolene ikke skal ha like gode betingelser for å følge opp disse elevene som det offentlige. Av og til er det nettopp det at en skole følger opp en elev over tid som kan gjøre at en elev klarer å gjennomføre skolegang til tross for at for denne eleven bruker lengre tid enn normert. Når en elev ikke klarer å dokumentere fraværet sitt, er dagens ordning slik at skolen mister støtten for denne eleven ved elevtellingen 4.april. Konsekvensen er at skolen ikke lengre kan prioritere ressurser for å følge opp eleven. NFFL mener at å kutte den pålagte elevtellingen 1.april og å tildele statstilskudd basert på elevtellingen 1.oktober, vil være et bidrag til å redusere frafallet i norsk skole.

NFFL representerer **tre små kulturarvskoler** som er unike i nasjonal sammenheng. I dag er disse skolene forvaltere av en kulturarv som Norge har forpliktet seg til å ivare ta gjennom UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven. Samtidig opplever disse håndverksskolene en marginal økonomi som gjør at de for hvert år må vurdere videre drift. Bakgrunnen for den økonomiske situasjonen for disse skolene er sammensatt og presentert for flere av våre utdanningspolitikere i mange sammenhenger. Samtidig som alle applauderer jobben skolene gjør, er det ingen fra politisk hold som følger opp for å få sikret økonomien og videre drift. NFFL ber derfor om at disse skolene får en grunnfinansiering som kulturinstitusjoner over budsjettet til Kulturdepartementet.

NFFL ber om likt **toppidrettstilskudd** til alle godkjente og kvalitetssikrede toppidrettsgymnas. Skolene må være godkjent etter den samme loven og må tilfredsstillende de samme kvalitetskravene fra Norges idrettsforbund ved Olympiatoppen. I dag er det stor forskjell i dette tilskuddet fordelt per elev ved de ulike skolene. NFFL mener at støttegrunnlaget tilsvarende det NTG Bærum mottar, på kr. 26.000 per elev, må ligge til grunn for støtten fremover. Dette beløpet per elev er det samme som NFFL fremmet forslag om både i 2018 og 2019, indeksjustert. Stortinget ba ved behandlingen av statsbudsjettet 2019 om en utredning av tilskuddet. En utredning ville enkelt vist hvor urimelig ordningen med toppidrettstilskuddet er i dag og forskjellsbehandlingen mellom skolene ville bli tydelig. Utredningen har fortsatt ikke regjeringen levert. Dessverre opplever NFFL at dette er en sak som stadig utsettes fra politisk hold. NFFL ber derfor om at denne saken nå avklares, at det gjennomføres en utredning av tilskuddet og at det kommer på plass en ordning som sikrer et godt og rettfærdig toppidrettstilskudd for alle godkjente toppidrettsskoler.

For **kap.4-skolene** har det vært gjennomført en evaluering av tilskuddsordningen uten at det er annonsert hvorfor denne ordningen er evaluert. Samtidig er det bestemt å flytte skolene fra voksenopplæringsloven og tilbake til friskoleloven. NFFL vil derfor presisere at det er viktig at de frittstående kap.4-skolene har stabile og forutsigbare betingelser for videre drift av skolene. Da er det også viktig at de økonomiske betingelsene er forutsigbare.

NFFL mener det er veldig positivt at **overføringene til fagskoler** ble bestemt øremerket da de ikke lengre skulle utgjøre en egen post på statsbudsjettet, men flyttes til de fylkeskommunale budsjettene. Samtidig er det en bekymring blant skolene for hvordan disse tilskuddene vil forvaltes framover siden regelverket som kom på plass gir uklare føringer for hvordan fylkene skal følge opp ovenfor private fagskoler. Det er derfor viktig at det blir **en evaluering** av hvordan fylkeskommunene tolker regelverket for hvordan de kan forvalte disse midlene og om fagskolene i fremtida får overføringene som tiltenkt. NFFL ber om en forutsigbar plan for økonomiske overføringer fra fylkeskommunene de kommende årene.

Under **utbruddet av Covid-19** ble skolene pålagt å stenge skolebygg og opprettholde undervisningen som fjernundervisning. Mange av våre skoler måtte bruke tid og ressurser på å få på plass et opplegg for fjernundervisning. Når skolene fikk mulighet til en gradvis gjenåpning, var dette med strenge smitteverntiltak. NFFL har flere ganger bedt om at skolene kompenseres for hvordan de rammes økonomisk av disse tiltakene. NFFLs medlemsskoler melder om svært varierende økonomiske konsekvenser ved håndteringen av Covid-19. Mens noen skoler melder om lite ekstrakostnader, melder andre skoler om betydelige økte utgifter. Ut over dette, opplever mange skoler usikkerhet omkring eventuelle økonomiske konsekvenser framover siden pandemien ikke er over. Mange er bekymret for hvilke praktiske og økonomiske konsekvenser Covid-19 vil få for skolene framover fordi smittesituasjonen fortsetter å sette skolene under sterkt press. NFFL ber derfor om at det settes av en pott på statsbudsjettet for 2021 slik at skoler som har dokumenterte økte kostnader knyttet til håndteringen av Covid-19, kan søke om kompensasjon for dette. NFFL mener også at smitteverntiltakene mot skolene må evalueres og diskuteres slik at skolene ved en eventuelt ny krisehåndtering kan være trygge på hva slags veiledning og støtte de vil motta for å opprettholde undervisning, smittevern og videre drift.